

—Quid de auxiliaribus Episcopis in nostra novissima disciplina?

R. Notanda valde quæ in nupera convent. sancita est, nam per eam differentia coadjutores inter et auxiliares sancitur, quin etiam hi apud Septam et Nivariam (*Ceuta y Tenerife*) perpetui evadunt, cum utraque diœcesis Gaditana Sedi prima, Canariensi secunda unienda sit.

—Quid ergo in hac noviss. convent. hac de re agitur?

R. «Quod si accuratior alicujus Diœcesis administratio *Episcopum Auxiliarem* exposcat, hujusmodi necessitati consueta forma canonica occurratur...»

«Septæ autem et Nivariæ Episcopi Auxiliares statim constituentur.» (Art. V.)

—Quibus in diœcesibus Hispanis ut plurimum Auxiliares nominantur?

R. Apud Toletanam, Hispalensem et Compostellanam Metropolitanas Ecclesias, quod quidem necessitatis non honoris causa fit; cum harum diœcessum territorium et nimis amplum et pluribus negotiis ac litibus implicatum esse agnoscat.

LECTIO XXV.

DE CURIA EPISCOPALI.

—Quid Curia Episcopalis nomine intelligimus?

R. Collectionem personarum quæ Episcopo, pro expediendis jurisdictionis suæ negotiis, assistunt.

Curia vox varias significationes habet, summitur enim pro comitatu Principis: sic dicimus curiam Regiam (*la Corte*). Summitur etiam pro tribunalibus eorumque ministris et auxiliaribus, quo sensu notarios, procuratores ac etiam iudices ipsos *curiales* dicimus.

carius Dni. Ferdinandi ab Aragonia, Archiepiscopi Cæsaraugustani; versus 1550-1560.

Nicolaus Sanctii de Cifuentes, Capellanus Major in Toletana Ecclesia, Visitator Oxomensis pro Episcopo D. Roberto de Moza.

Hoc præcipue sensu illa vox usurpatur cum de Episcopali Curia loquimur.

—Habet ergo Episcopus Curiam ut Rom. Pont.?

R. Af. De majori ad minorem, et si licet exemplis in parvo grandibus uti. Nam sicut ille habet consistorium Cardinalium, hic Canonicorum capitulum.

Sicuti ille Congregationes Cardinalitias vel sub Cardinalium directione, hic etiam pro sua Diœcesi commissiones habet canonicorum, ut dicitur infra.

Sicuti ille habet Tribunal Rotæ, et signaturas in Curia justitiæ, hic habet suum Tribunal pro jurisdictione tam contentiosa quam voluntaria et gratiosa.

Sicuti ille habet Datariam, Cancellariam, et Secretariam Brevium, hic habet etiam Cancellariam Episcopalem (*Secretaria de Cámara*) archivium, et alias minores officinas ad redditus et ecclesiæ computos, quæ quidem, etiamsi exiguæ sint respectu Romanæ Curia, servata distantia de maximo ad minorem, de Ecclesia universa ad privatam ecclesiam seu diœcesim; attamen gratum offerunt spectaculum mirificæ constitutionis et ecclesiasticæ armoniæ, in qua nihil inordinatum reperitur.

—Ergo hæc decantata divisio hodiernæ administrationis in generalem, provincialem et municipalem nihil novi Ecclesiæ offert?

R. Neg. Sed e contra vetustissima est in Ecclesia, quæ habet regimen universalis Ecclesiæ sub Romano Pontifice, provincialis, sub nomine Diœcesis, Episcopo commissæ, municipalis sub directione presbyteri cui parochia committitur; ut plurimum una uni municipio.

En ergo Ecclesiæ universalis, particularis et localis administrativum regimen. Sed nec in judicialibus Ecclesia quidquam ab Statu mutuare indiget, quin e contra Status ab Ecclesia in his didicit, ut suo loco dicitur.

—Quanam sunt in Ecclesia, et præsertim in Hispania, Episcopalis Curia partes et personæ?

R. Vicarius generalis, de quo speciali lectione infra dicemus, Officialis ecclesiasticus, Tenens Vicarii locum, Fiscalis, Defensor matrimonii et votorum, Secretarius major, Notarii numerarii, Computator Diœcesanus, Collector spo-

liorum, Collector Missarum, Collector Cruciatæ, Secretarii minores et scriptores, Cancellarius, Visitatores, Examinatores Synodales, Executor et apparitores tribunalis.

—Potest ergo dividi Curia Episcopalis in duas sectiones gratiæ et justitiæ?

R. Af. In hac justitiæ Curia Tribunal Episcopi cum provisoro, officialibus, fiscali, defensoribus et notariis statuemus. In alia vero gratiæ Curia provisoro etiam, secretarium, qui ut plurimum et æconomix gratia cancellarii vices agit, visitatores, collectores, et examinatores synodales redigemus.

—Quænam Vicarii generalis seu Provisoris origo?

R. Recens in ecclesiastica disciplina est. Nam ad sæculum usque XIV archidiaconi, ut plurimum, ea exercebant, quæ hodie a Vicariis generalibus fieri solent, ut infra dicetur cum de Archidiaconis.

Sed præ nimia horum præpotentia et arrogantia invisi esse cœperunt, qua de causa Episcopi illorum loco Provisores et vicarios generales pro jurisdictione sua exercenda delegare cœperunt.

—Quid de Episcoporum cancellariis Tridentina Synodus?

R. Nihil omnino, unde libera est in hac parte disciplina, nisi in emolumentorum exactione, in qua S. Syn. notariorum jura taxavit.

—Quænam sunt præcipuæ cancellarii Episcopalis partes?

R. Duæ, nam et Secretarii vices agit, et cum Episcopo negotia scribit, suscribit, sigillat et expedire solet, quo casu frequenter in Hispania eum dicimus Secretarium (*Secretario de Cámara*): ex officio cancellarii etiam instrumenta publica servat in scriniis seu archiviis, quo titulo proprie dicitur *archivero*, nam hæc vox a cancellis, quibus publica instrumenta et eorum scrinia septa vel defensa erant, originem duxit.

—Secretarius ille Cameralis debet esse de corpore Capituli?

R. Liberum est Episcopo in hac parte agere; sed consuetudines servare oportet, nisi in præjudicium Episcopi cedant. Nec confundendus est Secretarius Capituli cum Secretario Episcopi.

—Quot sunt Episcopales cancellariæ?

R. Saltem duæ: una publica in qua instrumenta publica servantur; alia vero secreta in qua libri matrimoniorum conscientiæ, et alia hujusmodi negotia reservantur, cujus claves penes se tenet Prælati ipse.

—Quænam sunt negotia in cujus expeditione agit Secretarius Episcopi?

R. Constant ex titulo quod Episcopus expedire solet, et in eo generatim designantur expeditio decretorum, titulorum, provissionum, collationum, dispensationum, indulgentiarum, nominationum, instrumentorum, convocatio- num, etc. (1)

—Quid in horum negotiorum expeditione S. Synodus?

R. «Quoniam ab Ecclesiastico ordine omnis avaritiæ suspicio abesse debet; nihil pro collatione quorumcumque ordinum, etiam clericalis Tonsuræ, nec pro (2), litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, etiam sponte oblatum, Episcopi, et alii ordinum collatores, aut eorum ministri quovis prætextu accipiant.» (Sess. XXI, cap. 1 de Ref.) Mt.

—Notarii vero possunt accipere stipendia in aliquibus casibus?

R. «Notarii vero in eis tantum locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantum unius aurei partem accipere possit; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo.» (Ib.) Mt.

—Potest Episcopus aliquid ex his emolumentis accipere?

R. N. Sequitur enim S. Syn. dicens: «Nec Episcopo ex notarii commodis aliquod emolumentum ex eisdem ordi-

(1) V. Curia Eclesiástica para Secretarios de Prelados, jueces eclesiásticos, ordinarios, etc., por Francisco Ortiz de Salcedo, Notario público Apostólico, etc. Madrid, ap. Padilla 1749, un vol. en 4.º de 450 páginas.

(2) Consonat huic canon 25 Concilii provincialis apud Arandam a Domino Alphonso Carrillo, anno 1473 habitum «Ordinum collatio gratiose a Sanctis Episcopis est concedenda... Notarii vero pro titulis ordinum et reverendis decem dumtaxat morabetinos recipere debeant.»

num collationibus directe vel indirecte provenire possit; tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit.» (Ib.) Mt.

—Potest hæc contraria praxis teneri prætextu consuetudinis?

R. Prosequitur enim: «Contrarias taxas, ac statuta, et consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, et corruptelæ simoniacæ pravitati faventes, nuncupari possunt, penitus cassando, et interdicens: et qui secus fecerint, tam dantes, quam accipientes, ultra divinam ultionem, pœnas a jure inflictas ipso facto incurrant.» (Ib.) Mt.

—Quænam est origo ministerii ad colligendas Missas, vulgo *la colecturia de Misas*?

R. Invenitur in capite IV, Sess. XV de Reformatione, quæ quidem hæc habet: «Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios usus relicta, quo plenius et utilius potest, impleri, facultatem dat Episcopis, ut in synodo diœcesana, itemque abbatibus et generalibus ordinum, ut in suis capitulis generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis ecclesiis, quas hac provisione indigere cognoverint, statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem et cultum, atque ecclesiarum utilitatem viderint expedire; ita tamen, ut eorum semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum legata ea ad pios usus relinquerunt.»

—Quid ergo in praxi?

R. Cum S. Syn. potestatem det Episcopis *statuendi circa hæc*, ut patet ex præcedenti, visum est aliquibus, vel in constitutionibus synodalibus, vel privatis decretis, collectorem Missarum statuere in episcopali cancellaria, ut cum magnus foret earum numerus, quin etiam si exiguo donarentur stipendio, per totam diœcessim distribuere inter clericos pauperes vel cænobitas, qui, cum stipendio Missarum carent, facilem ad collectorem recursum habent, quo et animarum salutem et clericorum pauperum utilitati consulitur.

Sed de hoc varia praxis in unacuaque Diœcesi.

—Quid de spoliis collectore?

R. Illius munus, quod antea et grave erat et occupatissimum, plurimumque legum studio indigum, hodie ad nihilum fere ex noviss. conv. redactum est, spoliis episcopalis pene sublati.

—Quænam ergo hodie tamquam spolia habentur?

R. «Excipiuntur ornamenta et vestes Pontificales quæ Mitræ propriæ censebuntur, et ad successores in illa transibunt.» (Art. 31 concord. versus finem.)

—A quo tempore inducta est in Episcopali Curia reddituum Cruciatæ administratio?

R. A tempore noviss. concord., in cujus art. 40 sic legitur: «Cruciatæ proventus Ordinarii Præsules in sua quisque Diœcesi utpote facultatibus Bullæ ad hoc instructi, administrabunt, ad eos erogandos juxta normam in ultima prorsus Apostolica ad rem indulti præscriptam, salvis obligationibus, quibus idem proventus vi conventionum cum S. Sede initarum obnoxii sunt. Ratio et forma dictæ administrationis obeundæ, collatis inter Sanctitatem Suam et Regiam Majestatem consiliis, statuentur.»

—Idem etiam dicendum de Indulti quadragessimalis redditibus?

R. Af. Sequitur enim eadem noviss. concord. dicens: «Itemque Ordinarii administrabunt proventus quadragessimalis Indulti, eos beneficentiæ institutis et charitatis operibus in propriis diœcesibus impendendo, servata forma Apostolicarum concessionum.» (Ib. art. 40.)

—Quænam ad hæc norma?

R. Vide Regium Decretum, collatis consiliis datum, die 8 Januarii, anni 1852, et aliud etiam die 24 ejusdem mensis et anni, pro formatione computorum ad distributionem proventuum quadragessimalis indulti.

—A quo nominatur hic administrator?

R. Hic æconomus seu administrator ab Episcopo nominari debet, cum capitulo cathedralibus ecclesiæ, et in Regia schedula, data die 8 Octobris anni 1855, jubetur hunc ipsum Bullæ Cruciatæ ac Indulti quadragessimalis proventuum curam gerere, ita ut unus tantum pro omnibus in unacuaque Diœcesi sit.

—Quid de Synodalibus iudiciis?

R. Duplicis generis sunt, alii pro clericorum examine, alii vero pro beneficiorum provisione per concursum. De primis igitur dicendum cum de Clericis ordinandis, de aliis vero in lectione de Parochialis Ecclesiæ vacantis provisione.

—Quid de procuratore Cleri, seu gestore ad habendas et distribuendas pensiones Cleri cultusque ecclesiastici?

R. Hic gestor, qui vulgari nomine dicitur *Habilitado del Clero*, non ab Episcopo tantum nominatur, sed ab omnibus quibus interest, sive personaliter sive ecclesiarum nomine, ita ut et sanctimoniales ipsæ et sacristæ in eorum nominatione partem habeant. Ad hoc in unoquoque Archiepiscopatu singuli congregantur per se vel per procuratores, qui quidem alios procuratores nominant, hique tandem gestorem generalem eligunt, juxta Regias ordinationes, diebus 8 et 20 Octobris anni 1855 latas.

LECTIO XXVI.

DE VICARIIS GENERALIBUS.

—Quis dicitur vicarius generalis Episcopi?

R. Clericus ab Episcopo deputatus ad exercendam suam in spiritualibus jurisdictionem, nomine et vicibus suis, ita ut illius actus tamquam ab ipso Episcopo gestenseantur.

—Quotuplices sunt vicarii?

R. Generales, foranei, officiales, et delegati. Generalis dicitur qui et voluntariam et contentiosam jurisdictionem habet: officialis qui tantum contentiosam exercet, et non in omnem diocesim sed in territorio limitato.

—Differunt essentialiter vicarius generalis et officialis?

R. Neg. Quin ex jure Tridentino synonymi habentur, ait enim Concilium cum de vicarii capitularis electione tractat. «Item *officialem* seu *vicarium* infra octo dies post mortem Episcopi constituere *vel existentem* confirmare omnino teneatur.» Patet ergo verba synonyma esse. Sed

ex praxi differunt prout superius dicitur. Hinc omnis vicarius generalis est officialis, sed non omnis officialis est vicarius generalis.

—Quis dicitur vicarius foraneus?

R. Qui «extra civitatem in pagis et oppidis jus dicunt in quibusdam levioris momenti causis, et jurisdictionem exercent ad quosdam duntaxat actus limitatam.» (Bened. XIV. de Syn. diocæs. l. IV. cap. 3.º n.º 8.)

Hinc ab ipsorum correctionalibus et gubernativis sententiis ad Episcopum appellatur, nam illi non unum cum Episcopo tribunal habent.

—Qui dicuntur delegati?

R. Qui ad aliquam determinatam tantum et specialem, vel speciales causas jurisdictionem accipiunt.

—Jurisdictio vicarii est propria vel delegata?

R. Originarie delegata ratione personæ, sed evadit ordinaria ratione muneris, nam tribunal et jurisdictio Vicarii idem sunt ac tribunal et jurisdictio Episcopi: ideo cessante jurisdictione Episcopi cessat etiam jurisdictio Vicarii, cum una eademque persona sit et Episcopi et ejus Vicarii in spiritualibus.

—Jurisdictio vicarii generalis est ad omnes causas et omnes locos?

R. Neg. Aliud enim est generalis, aliud universalis, quæ voces nec in philosophia nec in jure confundi possunt.

Hinc vicarius dicitur generalis: 1.º quia voluntariam et contentiosam jurisdictionem habet: 2.º quia habet fere ad omnes causas: 3.º Quia ex natura muneris sui ad omnem Diocesim esset unus, prouti Episcopus unus est, et ad omnia sicuti Episcopus est ad omnia.

—Possunt esse plures vicarii Generales in una Diocesi?

R. Af. Quamvis enim unus esse deberet, tamen magna diocæs. extensio. 2.º Difficilis ad cathedralem accessus. 3.º Disciplina, liturgiæ et idiomatum varietas. 4.º Diversa gens et nationalitas. 5.º Consuetudo legitima. 6.º Rixarum et odiorum tollenda causa, coegerunt et cogunt sæpe plures nominare vicarios, qui cum et gratiosam et contentiosam jurisdictionem, et valde latam, et in nobilibus urbibus exercent *Generales*, et in Hispania etiam *Provisores* dicuntur.

Hac de causa cum archidiaconi, ante vicariorum creationem, Episcoporum vices gerebant, non unus tantum sed plures persæpe erant in diœcesi.

—Potest cogi Episcopus ad habendum vicarium generalem?

R. Neg. Dummodo ipse in diœcesi resideat, et est communior inter doctores, firmaturque ex praxi Rotæ Romanæ, quæ quidem quamvis obligavit aliquoties Episcopos ut vicarium nominarent, attamen necessitatem habendi in genere non declaravit.

—Quibus in casibus cogitur Episcopus vicarium constituere?

R. 1.º Cum abest a Diœcesi.

2.º Cum ipsa est valde lata et litigiis dedita.

3.º Cum Episcopus jus ignoret et in civilibus, quin imo prophanis causis judicare teneatur. Si enim Apostoli Diaconos instituerunt ut ipsi verbum Dei non derelinquerent, quanto magis ut forenses strepitus fugiant, quos Ecclesia abhorret.

Hoc etiam expedit Episcopali decori, sic enim cum a superioribus annullantur eorum sententiæ, non sub Episcopi sed vicarii nomine cassantur.

—Vicarius Episcopi ex munere suo præest Capitulo?

—R. Neg. «Absente vero Episcopo, omnino hoc ab iis de Capitulo, ad quos hoc de jure vel consuetudine spectat, perficiatur, nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.» (Sess. XXV, cap. 6). Mt.

—Quænam excipiuntur a cognitione Vicarii?

1.º Causæ graves ex Tridentino Concilio, id est matrimoniales, criminales (Sess. XXIV, cap. 20) et beneficiales, ut suo loco dicitur infra cum de ecclesiasticis iuditiis.

2.º Jure Decretalium (de Officio Vicarii in Sexto): «Potestatem tamen inquirendi, corrigendi aut puniendi, aliquorum excessus seu aliquos a suis beneficiis, officiis vel administrationibus amovendi transferri nolumus in eundem, nisi sibi specialiter hæc committantur.» Mt.

3.º Nec etiam quæ fiunt Pontificaliter quamvis ipse Vicarius Episcopus sit.

4.º Multo minus quæ fiunt ab Episcopo tamquam Apos-

Por el Art. 5 del Concordato se dispone que haya vicarios generales donde sean necesarios. V. el dicho artículo en la pag. 191.

tolicæ Sedis delegato, vel ex especiali commissione seu delegatione (1).

—Vicarius generalis amoveri potest ad nutum Episcopi?

R. Af. Et quidem in Hispania quamvis Regiam habeat protectionem, vulgo *Real Auxiliatoria*.

1.º Quia Episcopus potest generaliter loquendo Vicarium non habere.

2.º Quia nominatio intelligitur cum dicto titulo amovilitatis, et in hoc distant ab archidiaconis, qui non amovebantur nisi cum causæ cognitione; jurisdictio enim juncta erat, ut plurimum, beneficio suo.

3.º Regia protectio est accesoria, et circa exteriora tantum: potestas vero Episcopi est erga spiritualia et spiritualibus annexa, et etiam aliqua temporalia Ecclesiastica: accesorium vero sequitur principale, non e contrario.

—Romanus Pontifex potest Episcopo etiam nolenti vicarium dare?

R. Af. Sed in hoc casu raro contingenti, inamovilis est, et potius Vicarius Apostolicus; agit enim vices Episcopi, non tamen ex delegatione hujus, sed Rom. Pont. nominatione.

—Ergo perperan dicitur in definitione Vicarium esse ab Episcopo deputatum.

R. Definitiones dantur juxta regulas, non juxta exceptiones; regulæ autem dantur pro generaliter occurrentibus ut ait axioma, qua de causa *exceptio firmat regulam*.

—Quid de Vicariis Ecclesiasticis ex Hispaniensis Eccl. disciplina?

R. Ex Brevi Clem. VIII (2) debet esse non tantum tonsuratus sed etiam Sacerdos. Potiori ratione excluduntur clerici conjugati, id est, simplici tonsura insigniti et uxorem habentes.

(1) Vide ap. Bened. XIV de Syn. Diœc. lib. II, cap. 8, n. 2 catalogum eorum quæ nequit facere vicarius gener. absque speciali Episcopi mandato.

(2) Tractatus de Beneficiis a Nicolao Garcia: Madrid 1629: duo vol. in fol. Hic auctor eximius, et etiam Romæ magni habitus, hoc Breve pontificium citat, vol. 1.º part. V, cap. 8, n. 11, sed non inserit, quin etiam de illius promulgatione in Hispania dubitat. In Bullario quoque desideratur.

2.º Ex praxi et privatis dispositionibus arcentur peregrini, extranei et illiterati.

3.º Præferri debent qui in Cathedrali ecclesia beneficium habent.

—Hæc disciplina etiam medio ævo in ecclesiis nostris vigebat?

R. Af. Lubet hac de re inserere præclarum Canonem de officio Vicarii, in Compostellano Concilio, anno 1335, apud Salmanticam habito. (Can. 1.)

«Consentaneum rationi non putamus quod in Concilio nobis est relatum, quod Episcopi, Prælati, Decani, Archidiaconi, et alii inferiores, de jure, vel de consuetudine, vel statuto jurisdictionem aliquam exercentes, Vicarios seu Officiales, qui debent eorum vicem supplere, cognoscere, vel causas ecclesiasticas terminare, *constituunt personas peregrinas (extranjeros)*; beneficiatos in ecclesiis quorum sunt Episcopi, vel noscuntur dignitatem ratione aliqua obtinere *inhumaniter posponentes*, in gravem totius diœcesis et ecclesiæ læsionem.»

—Quid ergo decernit laudatus Canon?

R. «Ut jurisdictionem ordinariam obtinentes viros providos de gremio ecclesiæ cathedralis litterarum scientia præditos, si reperire potuerint, ad exercendum eorum vices eligere teneantur.» (Ib).

—Vox *Cancellaria* usitata fuit in Hispania ad designandam Episcopi Secretariam?

R. Af. Et patet quoque ex notabili hoc ipso Concilio provinciali Compostellano, apud Salmanticam habito, in cujus Canone I, *de officio Vicarii*, sic dicitur: «Cæterum quia nonnulli Vicarii seu officiales in petenda et exigenda *Cancellaria* rationis metas excedere non verentur, sub pœna excommunicationis, ratione contumaciæ, decem: pro littera cum participantibus, quindecim: pro littera absolute viginti denarios recipere valeant et non plures.»

—Quid hac de re civilis legibus cavetur?

R. Vide Legem XIV, tit. I, libri II Novis. Recop. anno 1784 a Carolo III latam, ad finiendam litem inter Archiep. Valent. et ejus Provisorem, quo in casu præceptum fuit ut Prælati hic Regiæ Camerae exhiberet Provisoris nomina-

tionem, cum notitia graduum, ætatis, studiorum, praxis curialis et vitæ honestatis, ut ejus electio a civili etiam potestate approbaretur, idque ab omnibus Prælati adamusim servari jussit (1).

—Quid Provisoris nomine in Hispania intelligitur?

R. Idem ac Vicarius generalis, nam etiam a sæculo XIV hoc sensu usurpata invenitur (2), sed potius refferri videtur ad jurisdictionem voluntariam et gratiosam, ac Officiali contraponi.

—Debet esse juris utriusque peritus?

R. Non est necessarium absolute, est tamen valde utile, cum ipse debeat agnoscere causas sæculares, in quibus laicus clericum ad ecclesiasticum judicem pulsare tenetur, quas quidem male judicabit si jus patrium ignoret.

—Debet esse advocatus?

R. Idem ac in præcedenti. Cum Juris Canonici peritus ad Vicariatum Matritensem fuisset promotus, approbationem accepit, egerat enim prout visitator in causis jurisdictionalibus, ut constat ex annotationibus ad hanc citatam legem.

(1) «Con motivo de las diferencias ocurridas entre el muy Reverendo Arzobispo de Valencia y su Provisor, tuve por conveniente mandar que este Prelado hiciese presente á la Cámara la persona que destinase para sucesor en el Provisorato, á fin de que hallando la Cámara que tiene los grados, edad, estudios, años de práctica y buen olor de costumbres que se requieren por las leyes eclesiásticas y del reino, y por mis últimos decretos é instrucciones *para ejercer jurisdicciones*, lo pusiese la Cámara en mi noticia... y que se comunicase á los muy RR. Arzobispos, RR. Obispos y demas Prelados ordinarios, á fin de que en los casos de vacantes de Provisores se arreglen exactamente á ella sin hacer novedad en los actuales.» (Ley 14, tit. I, lib. 2.º de la Novis. Recop.)

(2) Sic apparet ex Canonibus Concilii provincialis Hispalensis, anno 1512, ab Archiep. Deza, ubi pluries de Provisoribus loquitur; numquam de Vicariis. «Provisores et Visitatores Archiepiscopatus curam habeant inquirendi contra personas isti peccato deditas.» (*Magos et sortilegos*). Canone 5.

Datur ergo eis munus officialis ut criminaliter agant «Ordinamus, sacro approbante Concilio, ut nemini detur licentia a Provisoribus ut celebret missam in ulla domo, nec in alio loco extra ecclesiam, excepto si fuerit talis Domini, cui videatur non debere negari, et qui habeat in domo suo capellam et locum separatum ad hunc effectum.» En jurisdicção gratiosa. (Canon 18).